

เมียนมาร์ภายใต้การปกครองระบอบเผด็จการทหารสมัยนายพลเนวิน Myanmar Under the Military Dictatorship's Rule of General Ne Win

ฉัตรทิพย์ มีทอง

สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Pices_aplrodite@hotmail.com

บทคัดย่อ

ภายหลังจากเมียนมาร์ได้รับเอกราชจากอังกฤษใน ค.ศ. 1948 เมียนมาร์ได้รับอิสรภาพท่ามกลางความวุ่นวายทางการเมือง แต่ทว่าความเป็นอิสรภาพของเมียนมาร์ก็เต็มไปด้วยความวุ่นวายอย่างมาก เมียนมาร์ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยซึ่งมีพรรคการเมืองหลายพรรคอันส่งผลให้การเมืองเมียนมาร์อ่อนแอเป็นอย่างมากและเกิดการแย่งชิงอำนาจทางการเมืองระหว่างพรรคด้วยกัน ทั้งนี้ นับจาก ค.ศ. 1958 นายพลเนวินได้เข้ามาดูแลความสงบเรียบร้อยภายในประเทศอีกทั้งยังได้ทำการจับกุมเหล่าสมาชิกคอมมิวนิสต์และจัดการการเลือกตั้งทั่วไปใน ค.ศ. 1960 แต่อย่างไรก็ดี การเลือกตั้งครั้งดังกล่าวก็ต้องสิ้นสุดลงในวันที่ 2 มีนาคม ค.ศ. 1962 เมื่อเขาเองทำการรัฐประหารและตั้งตนขึ้นเป็นประธานของสภาปฏิวัติแห่งเมียนมาร์ ระบบใหม่ดังกล่าวยังมีการยกเลิกรัฐธรรมนูญแบบประชาธิปไตยซึ่งเขามองว่าไม่เหมาะสมกับประเทศรวมทั้งยังยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับเก่าและยุบสภานิติบัญญัติ การกระทำดังกล่าวของนายพลเนวินจึงทำให้กองทัพเข้ามามีอำนาจทางการเมืองเมียนมาร์นับจากนั้นเป็นต้นมา จนกระทั่งเมื่อองซานซูจีผู้นำสตรีได้พยายามเข้ามาท้าทายอำนาจการบริหารประเทศของกองทัพเมียนมาร์

คำสำคัญ: เผด็จการทหาร, นายพลเนวิน, สังคมนิยม, พรรคแลนซิน

Abstract

After Myanmar gained the independence from Britain in 1948. But her independence was followed by a period of turmoil, Burma was a democratic republic with many multi-party elections, which was characterised by political instability and bitter fighting between parties. From 1958, the Army Chief of Staff, Ne Win, was charged with setting up a caretaker government to restore order of country, that arrested many communist and allowed a new general election to take place in 1960. However, this stability only lasted until 2nd March 1962, when he performed a coup d'état and became head of state as Chairman of the Revolutionary Council, and also Prime Minister, declaring that parliamentary democracy was not suitable for Burma, so the new regime suspended the former constitution and dissolved the legislature. This marked the beginning of the dominance of the army in nearly all areas of the country, to this day. Until Aung San Suu Kyi, the female leader, is trying to contest the power of army.

Keywords: military dictatorship, Ne Win, socialism, Lanxin party

1. บทนำ

เมื่อเมียนมาร์ได้รับเอกราชจากอังกฤษในเดือนมกราคม ค.ศ. 1948 เป็นต้นมา การเมืองของเมียนมาร์ก็เดินตามเส้นทางโครงสร้างรัฐธรรมนูญฉบับ ค.ศ. 1947 มาโดยตลอด รัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ยังให้ชนกลุ่มน้อยได้รับสิทธิและมีส่วนร่วมในสภา ขณะที่ฝ่ายนิติบัญญัติ (legislative) แบ่งออกเป็นสองสภาคือสภาชนชาติและสภาสามัญซึ่งให้โอกาสให้ผู้แทนของชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ในเมียนมาร์เข้าไปในสภา ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าโครงสร้างการเมืองของเมียนมาร์มีพัฒนาการตามในระบอบ

ประชาธิปไตยที่ได้อำนาจไว้ แต่อย่างไรก็ตาม มีกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับระบอบประชาธิปไตยรวมทั้งยังได้เรียกร้องให้มีการใช้ระบอบสังคมนิยม (socialism) รวมถึงระบอบคอมมิวนิสต์ (communism) ซึ่งมีการจัดตั้งองค์กรใต้ดินเพื่อเคลื่อนไหวนโยบายดังกล่าว องค์กรที่สำคัญคือพรรคคอมมิวนิสต์แห่งเมียนมาร์ (communist party of Burma) ซึ่งก่อตั้งขึ้นใน ค.ศ. 1948 และดำเนินนโยบายเป็นปฏิปักษ์กับรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งมาโดยตลอด การรณรงค์ของกลุ่มสมาชิกคอมมิวนิสต์สามารถดึงมวลชนจากชนบทรวมทั้งชนชั้นกรรมาชีพได้เป็นจำนวนมากซึ่งต่างพากันเข้าร่วมกับขบวนการพรรคคอมมิวนิสต์และทำให้รัฐบาลในขณะนั้นเกิดความระส่ำระสายมาก ปัญหาเรื้อรังหนักมากยิ่งขึ้นเมื่อชนกลุ่มน้อยต่างเรียกร้องข้อเสนอของตนจนนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลในเวลาต่อมา

2. การบริหารประเทศในสมัยนายอู

ในช่วงที่อูดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมียนมาร์มีการจัดตั้งพรรคการเมืองต่าง ๆ ขึ้นมากมายเพื่อปกครองประเทศตามระบบประชาธิปไตย แต่อูจะพยายามพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า แต่ในขณะนั้นเศรษฐกิจทั่วโลกอยู่ในภาวะวิกฤติหนักอีกทั้งเมียนมาร์ยังต้องชดใช้ค่าปฏิกรรมสงครามแก่อังกฤษ นอกจากนี้ยังรวมถึงปัญหาความไม่มั่นคงทางการเมืองและการแตกแยกของชนกลุ่มน้อยที่มีอยู่เป็นอันมาก ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำซึ่งเกิดขึ้นทั่วโลกทำให้เศรษฐกิจเมียนมาร์ฟื้นตัวยากมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการเกษตรซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของเมียนมาร์ที่มีมาช้านาน ทว่าในช่วงเวลาดังกล่าวที่ดินส่วนใหญ่อยู่ในมือชาวต่างชาติแทบทั้งสิ้นทั้งชาวจีน อินเดียและอังกฤษ ชาวเมียนมาร์แทบไม่มีใครครอบครองผืนที่ดินและทำให้ความยากจนปรากฏมากขึ้นในสังคมเมียนมาร์ ด้วยเหตุนี้อูพยายามแก้ปัญหาด้วยการโอนที่ดินมาเป็นของรัฐด้วยการผ่านกฎหมายที่ดินแห่งชาติ (Land Nationalization Act) ซึ่งมีจุดประสงค์ที่จะเวนคืนที่ดินของประเทศทั้งหมดที่ตกอยู่ในมือคนต่างชาติดังกล่าวมาเป็นของรัฐ

ต่อมารัฐบาลสมัยอูได้ประกาศแผนเศรษฐกิจ 8 ปีขึ้น โดยมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาประเทศไปในทาง “รัฐสวัสดิการ” (welfare state) แผนดังกล่าวนี้ถูกเรียกในภาษาเมียนมาร์ว่า Pyidawtha หมายถึง แผ่นดินแห่งความสุข แต่แผนดังกล่าวนี้ประกาศใช้ได้ไม่นานก็ล้มเหลวเนื่องจากแผนงานนี้ชาวต่างประเทศเป็นผู้วางแผนเป็นส่วนใหญ่จึงไม่เล็งเห็นความสำคัญของการทำกิจกรรม รัฐบาลอูเห็นว่าการพัฒนาเศรษฐกิจแนวสังคมนิยมมีปัญหามาก ดังนั้นวันที่ 8 กรกฎาคม ค.ศ. 1955 รัฐบาลอูจึงประกาศนโยบายทางเศรษฐกิจเน้นจะส่งเสริมภาคเอกชนโดยจะประกันการลงทุนของเอกชนว่ารัฐบาลจะไม่มีนโยบายโอนกิจการต่าง ๆ มาเป็นของรัฐอย่างน้อยในเวลา 10 ปี และยังอนุญาตให้นำเงินที่หาได้ออกนอกประเทศได้ด้วย มาตรการดังกล่าวเป็นการสร้างใจชาวต่างประเทศมาลงทุนในเมียนมาร์เป็นอย่างยิ่ง แต่แผนงานดังกล่าวยังไม่ทันได้ใช้เพราะความขัดแย้งอย่างหนักในพรรคสันนิบาตเสรีชนต่อต้านฟาสซิสต์ (AFPEL) จึงไม่กล้านำแผนงานดังกล่าวที่ได้ประกาศไว้มาใช้เป็นรูปธรรม เนื่องจากอูเกรงว่าหากมีการประกาศแผนงานดังกล่าวออกไปสมาชิกภายในพรรคต้องแตกแยกกันหนักและอาจนำไปสู่การแยกตัวของสมาชิกพรรคซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคะแนนเสียงที่นิ่งในรัฐสภาเอง

ด้วยเหตุนี้รัฐบาลกลางจึงขาดเสถียรภาพอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะคะแนนเสียงจากประชาชนที่เคยให้การสนับสนุนพรรค AFPEL มานับตั้งแต่สมัยอูองซานเริ่มลดลงอย่างต่อเนื่อง ประชาชนทั่วไปมองว่านายอูไม่อาจแก้ไขปัญหาคืออย่างจริงจัง รัฐบาลยังต้องเผชิญหน้ากับปัญหาใหญ่ที่มารุมเร้าสองเรื่องใหญ่ที่ยังแก้ไขไม่ได้คือปัญหาภัยคอมมิวนิสต์และปัญหาชนกลุ่มน้อย สภาพเศรษฐกิจในประเทศทรุดหนักลงอย่างเรื่อย ๆ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมหลักของประเทศตกอยู่ในการครอบครองของชาวต่างชาติเกือบทั้งหมด วิกฤตการณ์หนักเหล่านี้จึงกลายเป็นข้ออ้างหลักของทหารที่ทำการปฏิวัติและยกเลิกรัฐบาลพลเรือนในเวลาต่อมาด้วย ซึ่งทางรัฐบาลปฏิวัติยังประกาศใช้แผนการสังคมนิยมวิถีเมียนมาร์ (The Burmese way to Socialism) และถือเป็นการปิดฉากระบอบประชาธิปไตยของเมียนมาร์อย่างสิ้นเชิง

อย่างไรก็ดี ในช่วงของการปกครองสมัยนายรัฐมนตรีอูนั้น นอกจากทางรัฐบาลต้องเตรียมตัวรับมือกับชนกลุ่มน้อยในที่สร้างความลำบากใจมานับตั้งแต่สมัยเมียนมาร์เป็นอาณานิคมอังกฤษแล้วนั้น ปัญหาใหญ่ที่กำลังตามมาอีกประการคือภัยคุกคามการจลาจลของคอมมิวนิสต์ซึ่งในช่วงเวลานี้ สมาชิกหลายคนของพรรคประสบความสำเร็จในการเผยแพร่อุดมการณ์ชวนเชื่อโดยเฉพาะชาวเมียนมาร์ที่เริ่มเสื่อมศรัทธาต่อพรรครัฐบาลที่มองว่าไม่อาจแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจที่ตกต่ำลงอย่างต่อเนื่องได้ รัฐบาลจึงต้องหาทางแก้ไขและเตรียมพร้อมรับมืออยู่ตลอดเวลาทำให้การบริหารประเทศทำได้ไม่เต็มที่ กลุ่มคอมมิวนิสต์ในเมียนมาร์แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มธงแดง (Red Flag) หรือกลุ่มพรรคคอมมิวนิสต์แห่งเมียนมาร์ (The Communist Party of Burma) แนวทางของพรรคยึดตามแนวทฤษฎีของเลออน ทรอตสกีแห่งสหภาพโซเวียต พรรคคอมมิวนิสต์แห่งเมียนมาร์มีที่เข้ซโซ

(Thakin Soe) เป็นผู้นำ ซึ่งในอดีตตัวของโซเคยสังกัดกับพรรคสันนิบาตเสรีชนต่อต้านฟาสซิสต์ แต่ภายหลังมีความคิดขัดแย้ง จึงได้แยกตัวออกมาจากใน ค.ศ. 1946 และได้ดำเนินการไต่ดินเพื่อแย่งอำนาจจากรัฐบาลโดยอาศัยมวลชนฐานรากหญ้า

2. กลุ่มธงขาว (White Flag) เป็นพรรคคอมมิวนิสต์เมียนมาร์ (The Burma Communist Party) เช่นกัน กลุ่มธงขาวเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลทางการเมืองมากเพราะนำโดยบุคคลสำคัญในคณะกู้ชาติเมียนมาร์ เช่น ทะชินธัน ทุน (Thakin Than Tun) ทำให้มีมวลชนจำนวนมากไม่ยอมสนับสนุนเขา และยังมีพลั้งต่อรองมากเนื่องจากมีอิทธิพลในหมู่ชนชั้นกรรมกรเมียนมาร์ กลุ่มธงขาวมีการเรียกร้องให้มีการนัดหยุดงานหลายครั้งจนนำไปสู่การจลาจลใน ค.ศ. 1948 พวกนี้กำลังเข้มแข็ง สามารถยึดพื้นที่บริเวณหุบเขาสิทัง (Sittang Valley) ซึ่งเป็นเส้นทางสำคัญจากย่างกุ้งไปสู่ฉนวนตะเล่ย์

นอกจากพรรคคอมมิวนิสต์ซึ่งกบฏต่อต้านรัฐบาลแล้วยังมีกองทหารกะเหรี่ยงแห่งชาติ ตลอดจนกองทหารจีนก๊กมินตั๋งด้วย กบฏในหลาย ๆ ครั้งเกิดขึ้นหลังจากเมียนมาร์ได้เอกราชไม่นานนักเพราะรัฐบาลภายใต้การนำของอู๋อานอแมก รัฐบาลของเขายังคงอยู่ได้เพราะมีนายพลเนวินกองนำกองทหารเข้าปราบปรามการจลาจล ทั้งนี้นับตั้งแต่ ค.ศ. 1951 เป็นต้นมา รัฐบาลเมียนมาร์เริ่มมีความมั่นคงขึ้น สาเหตุสำคัญมาจากพวกคอมมิวนิสต์ เช่น สมาชิกพรรคธงแดงถูกนายพลเนวินปราบปรามอย่างหนักแทบจะหมดสมาชิกคนสำคัญ ๆ ส่วนพวกธงขาวก็มีจำนวนสมาชิกลดลงมาก อย่างไรก็ตาม ปัญหาทางการเมืองครั้งใหญ่ก็เกิดขึ้นกับรัฐบาลของนายอู๋อานอแมกอีกครั้ง โดยใน ค.ศ. 1958 สมาชิกพรรคสันนิบาตเสรีชนต่อต้านฟาสซิสต์แตกแยกเป็นพวกอู๋อานอแมกฝ่ายหนึ่ง และอู๋อานอแมกอีกฝ่ายหนึ่งทำให้เสถียรภาพของรัฐบาลสั่นคลอนอย่างหนัก

พรรคคอมมิวนิสต์จึงหวังจะใช้ความแตกแยกทางการเมืองที่เกิดขึ้นสร้างอิทธิพลในกลุ่มของตนให้ได้รับความนิยมโดยเล่นการเมืองไต่ดินขึ้น นอกจากนี้การสร้างชาติเมียนมาร์ของนายกรัฐมนตรีนุอูประสออุปสรรคมากเนื่องจากมีการฉ้อราษฎร์บังหลวงในคณะรัฐบาล รัฐบาลกำหนดให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติและไม่ยอมผ่อนผันศาสนาให้แก่ชนกลุ่มน้อย ความแตกแยกในพรรคสันนิบาตเสรีชนต่อต้านฟาสซิสต์และความไม่มั่นคงของรัฐบาลนายอู๋อานอแมกก็สิ้นสุดลงพร้อม ๆ กับระบอบประชาธิปไตยที่เมียนมาร์ได้รับมาจากอังกฤษเมื่อนายพลเอกเนวินเข้ายึดอำนาจใน ค.ศ. 1962 เขานำกองทัพเข้าปราบปรามสมาชิกคอมมิวนิสต์อย่างหนักทำให้บรรดาสมาชิกพรรคต้องหนีไปป่าและชนบทที่ห่างไกล

อาจกล่าวได้ว่าแม้ว่าเมียนมาร์จะมีความพยายามแสวงหารูปแบบการปกครองที่เข้ากับความต้องการของประชาชนในประเทศ แต่เมื่อเมียนมาร์ได้เอกราชแล้วเมียนมาร์เลือกระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยของตะวันตกที่มีอังกฤษในฐานะเจ้าอาณานิคมเป็นแม่แบบ ดังนั้นรัฐธรรมนูญใหม่ของเมียนมาร์จึงใช้ระบบรัฐสภาเป็นแนวทางสำคัญในการบริหารประเทศใหม่ที่เพิ่งสร้างขึ้น แต่ปัญหาที่ทำให้หนักต่อสู้อีกเพื่อเอกราชกลายเป็นนักการเมืองและผู้ปกครองประเทศเมียนมาร์ด้วย ทำให้พวกเขาพบว่าการเมืองระบอบใหม่ตามแนวทางเสรีนิยมเป็นสิ่งที่ยุ่งยากมาก ทำให้ในท้ายที่สุดเองอู๋อานอแมก รัฐมนตรีในขณะนั้นต้องร้องขอให้นายพลเนวินอดีตสมาชิกสามสิบหลายอีกผู้หนึ่งเข้ามาเป็นผู้ปกครองประเทศชั่วคราว ดังนั้นนายพลเนวินผู้บัญชาการทหารบกเมียนมาร์และคณะนายทหารจึงเข้ามาปกครองประเทศชั่วคราวและจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเมียนมาร์เพื่อที่จะโอนอำนาจการปกครองประเทศให้แก่ นักการเมืองที่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชน

3. การปฏิวัติของนายพลเนวิน

หลังจากที่นายพลเนวินทำรัฐประหารเมื่อวันที่ 2 มีนาคม ค.ศ. 1962 การรัฐประหารครั้งดังกล่าวนี้จึงถือได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงจากระบอบประชาธิปไตยที่เมียนมาร์สัญญาไว้กับอังกฤษนับตั้งแต่สมัยนายอู๋ อองซานมาสู่ระบอบสังคมนิยม โดยมีทหารเป็นผู้ปกครองแทนรัฐบาลพลเรือน (Thant Myint-U, 2006: 32) นายพลเนวินยังทำการยกเลิกระบอบรัฐสภา ตลอดจนสภาผู้แทนราษฎรรวมถึงยุบพรรคการเมืองต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนับตั้งแต่การร่างรัฐธรรมนูญ อีกทั้งยังได้โอนกิจการทางเศรษฐกิจของภาคเอกชนมาอยู่ในมือของรัฐบาลเพื่อป้องกันไม่ให้อังกฤษเข้ามาเป็นเจ้าของอีกต่อไป รัฐบาลยังได้ดูแลระบบกลไกทางเศรษฐกิจทั้งการซื้อขายโดยไม่ให้กำไรตกอยู่กับนายทุนโดยเน้นให้ผลประโยชน์กระจายสู่ประชาชนชาวเมียนมาร์แทน (Michael W. Charney, 2009: 255 – 257) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่านายพลเนวินนำระบบสังคมนิยมเข้ามาประยุกต์ใช้ในเมียนมาร์เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดทางเศรษฐกิจเมียนมาร์เพื่อสร้างรัฐชาติให้เข้มแข็งหลังจากได้รับเอกราช

อย่างไรก็ดี เหตุผลที่แท้จริงในการดำเนินการรัฐประหารครั้งนั้น นักประวัติศาสตร์มองว่า นายพลเนวินมองว่าการประกาศเอกราชใน ค.ศ. 1948 ไม่ใช่เป็นการปลดอาณานิคมของอังกฤษเพียงประการใด ทว่าแนวคิดทางเศรษฐกิจแบบตะวันตกหรือระบอบทุนนิยมรวมถึงนายทุนต่างชาติยังคงควบคุมและมีอำนาจอย่างมากในทางเศรษฐกิจซึ่งทำให้เมียนมาร์ตกเป็นอาณานิคมทางเศรษฐกิจของตะวันตกอยู่เช่นกัน ด้วยเหตุนี้ นายพลเนวินจึงเห็นควรที่จะต้องปฏิรูประบบเศรษฐกิจเพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมดั้งเดิมของเมียนมาร์รวมทั้งเป็นการปลดปล่อยทางอาณานิคมอย่างแท้จริง ภายหลังจากการทำ

รัฐประหารใน ค.ศ. 1962 นายพลเนวินประกาศปิดประเทศไม่คบค้าสมาคมกับใคร และมีผลให้เมียนมาร์กลายเป็นประเทศ ฤๅษีแห่งเอเชีย รัฐบาลนายพลเนวินออกกฎหมายหลายฉบับ รวมถึงนโยบายต่อต้านสิ่งต่าง ๆ ที่อังกฤษที่ทำได้ในเมียนมาร์ เริ่มตั้งแต่การเปลี่ยนชื่อเมือง ชื่อสถานที่สำคัญ ๆ จากชื่ออังกฤษกลับเป็นชื่อเมียนมาร์เหมือนสมัยก่อน นายพลเนวินยังได้ยกเลิก การใช้ระบบจราจรแบบอังกฤษที่ซับซ้อนซ้ายไปเป็นซับซ้อนขวาแบบสหรัฐอเมริกา แต่ยานพาหนะส่วนใหญ่ยังเป็น แบบผู้ขับซี่ยู่ทางด้านขวามือเหมือนอังกฤษเช่นเดิม

กล่าวได้ว่านายพลเนวินต้องการล้างความคิดตะวันตกออกจากเมียนมาร์และนำพาเมียนมาร์กลับไปสู่วิถีดั้งเดิม ทั้งนี้ นับตั้งแต่ช่วง ค.ศ. 1948 – 1962 เรื่อยมา รัฐบาลพลเรือนไม่อาจนำพาความสงบสุขมาสู่ประเทศได้ ด้วยเหตุนี้ นายพลเนวินจึง ต้องการกลับไปหาความเป็นรากเหง้าของตนเพื่อฟื้นฟูสังคมเมียนมาร์ที่กำลังล่มสลายลง แต่รัฐบาลของนายพลเนวินเลือกใช้ แนวทางสังคมนิยม (socialism) เป็นหนทางสำคัญโดยชูนโยบายการเป็นสังคมนิยมแบบเมียนมาร์ (socialist Burmese way) ต่อมา นายพล เนวินดำรงตำแหน่งประธานสหภาพปฏิวัติและหัวหน้ารัฐบาลสหภาพปฏิวัติ เขาปกครองประเทศด้วยระบบสังคมนิยมและประกาศนโยบายเป็นกลาง ไม่ฝักใฝ่ลัทธิการปกครองแบบใด และไม่เข้าร่วมข้อตกลงหรือสมาคมใด ๆ ยกเว้นองค์การ สหประชาชาติ [ทั้งนี้สาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งมาจากความผันแปรของโลกในเวลานั้นซึ่งเกิดสงครามเย็นขึ้นระหว่างฝ่ายเสรี ประชาธิปไตยซึ่งมีสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และฝรั่งเศสเป็นผู้นำกับฝ่ายคอมมิวนิสต์ซึ่งมีสหภาพโซเวียตและจีนเป็นผู้นำ]

นอกจากนั้นนโยบายชาตินิยมที่สำคัญอย่างหนึ่งของเมียนมาร์ในสมัยรัฐบาลของนายพลเนวินคือการพยายามควบคุม และกีดกันชาวต่างด้าว ทั้งนี้ชาวต่างด้าวส่วนใหญ่ที่เข้ามาอาศัยอยู่ในเมียนมาร์นั้นส่วนมากอพยพมาจากอินเดีย ปากีสถาน และ จีน โดยการควบคุมคนต่างด้าวนี้รัฐบาลเมียนมาร์ได้ตั้งกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเรียกว่า คณะกรรมการควบคุมคนต่างด้าวใน ประเทศเมียนมาร์ กรรมการนี้มีหน้าที่สอดส่องดูแลความเป็นไปของต่างด้าวที่ทำมาหากินอยู่ในเมียนมาร์ทั้งหมด และได้ร่วมมือ กับตำรวจสอดส่องความเป็นไปของคนต่างด้าวที่ทำมาหากิน และอาศัยอยู่ในประเทศเมียนมาร์อย่างจริงจังและใกล้ชิด รัฐบาล ทหารของเมียนมาร์ในปัจจุบันนี้มีความรู้สึกว่าคนต่างด้าวบางจำพวกในประเทศเมียนมาร์ในขณะนี้กำลังส่งเสริม และสนับสนุน ชนชาติต่าง ๆ ในเมียนมาร์ ซึ่งเป็นชนส่วนน้อยให้กระทำเป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาล

ต่อมาเขาได้มอบตำแหน่งประธานาธิบดีให้กับนายชานยู และตนเองเข้าดำรงตำแหน่งประธานพรรคโครงการสังคมนิยมเมียนมาร์ และมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญโดยสาระสำคัญในรัฐธรรมนูญกำหนดให้มี สภาประชาชน (people assembly) ขณะที่สมาชิกสภาประชาชนมาจากการเลือกตั้งจากรัฐต่าง ๆ ทั่วประเทศและอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี มี คณะรัฐมนตรีซึ่งจากสมาชิกสภาประชาชนจำนวน 28 คนทำหน้าที่บริหาร สภายังกำหนดให้มีเลขาธิการ และคณะรัฐมนตรีอื่น ๆ ที่มาจากรพรรคโครงการสังคมนิยมและมาจากตัวแทนของชนกลุ่มน้อยในเมียนมาร์ด้วยเพื่อจะได้ลดความขัดแย้งของคนใน ชาติด้วยกัน นอกจากนี้เขายังกำหนดให้มีคณะมนตรีความยุติธรรมของประชาชนและคณะกรรมการตรวจสอบผลการ ปฏิบัติงานของประชาชนอีกด้วย

4. การใช้แนวทางสังคมนิยมในสมัยรัฐบาลเผด็จการ

การประกาศนโยบายสังคมนิยมแบบเมียนมาร์ (Socialist Burmese way) มีรูปแบบต่างไปจากแนวทางพรรค คอมมิวนิสต์ของจีนและโซเวียตเป็นอย่างมาก นายพลเนวินเห็นว่าการปกครองระบบรัฐสภาไม่สามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจและ การเมืองของเมียนมาร์ได้ เขามีทัศนะว่าสังคมนิยมแบบเมียนมาร์มีความเป็นประชาธิปไตยอยู่ในตัวเองและยังมีอุดมการณ์แบบ สังคมนิยมที่ต่างไปจากพรรคคอมมิวนิสต์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายเกี่ยวกับศาสนาซึ่งทางนายพลเนวินมิได้มีนโยบายต่อต้าน ศาสนา และรับรองว่าคนเมียนมาร์มีสิทธิโดยอิสระที่จะนับถือ และปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนาใดก็ได้ซึ่งต่างจากแนวทางของ พรรคคอมมิวนิสต์ที่ถือว่าศาสนาเป็นเครื่องมือมอมเมาจิตใจผู้คนไม่ให้ตั้งอยู่ในความเป็นจริง คณะรัฐบาลปฏิวัติเข้าใจดีว่าพุทธ ศาสนาเป็นสถาบันที่มั่นคงและฝังรากลึกในจิตใจชาวเมียนมาร์เกือบทั้งประเทศ

ด้านเศรษฐกิจ ได้หันไปใช้รูปแบบแนวทางของลัทธิสังคมนิยม โดยทางรัฐบาลเมียนมาร์ได้โอนกิจการการค้าของ เอกชนทั้งหมดมาขึ้นกับรัฐ เช่น ใน ค.ศ. 1963 รัฐบาลได้โอนกิจการของบริษัทเบอร์ม่า ออยล์ คัมพานีซึ่งเจ้าของเป็นชาว อังกฤษ ในปีเดียวกันได้โอนกิจการธนาคารต่างชาติ 14 สถาบันเป็นของรัฐ นอกจากนี้ร้านค้าส่งและร้านค้าย่อยระดับกลางต่าง ถูกโอนมาเป็นของรัฐทั้งสิ้น ร้านค้าเหล่านี้มีเจ้าของเป็นชาวอินเดียและชาวจีนเป็นจำนวนมาก และเมื่อกิจการร้านค้าถูกโอนเป็น ของรัฐทำให้คนพวกนี้อพยพกลับประเทศเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้รัฐบาลนายพลเนวินยังแก้ปัญหาที่ดินใหม่ด้วยการออก กฎหมายที่ดินฉบับใหม่ทั้งหมด โดยใน ค.ศ. 1963 สภาได้ออกกฎหมายให้อำนาจรัฐเข้าไปจัดการเกี่ยวกับที่ดิน และลดอำนาจ เจ้าของที่ดินที่ให้เช่าลงไปเพราะคนพวกนี้เป็นต้นเหตุของปัญหา แต่ในต่อมาได้มีการยกเลิกข้อจำกัดและสิทธิบางประการ อาทิ

หากเจ้าของที่ดินไม่ได้ทำประโยชน์ทางเกษตรในพื้นที่ดินก็ไม่ได้ส่วนแบ่ง รัฐยังออกกฎหมายให้ชาวนาสามารถครอบครองที่ดินที่ตนทำนาได้ไม่เกิน 14 ไร่ซึ่งเป็นวิธีการกระจายที่ดินให้ชาวนาเมียนมาร์ ที่ดินที่รกร้างว่างเปล่าก็จัดตั้งระบบนารัฐ (state farm) ระบบนารวม (collective farm) เพื่อให้ชาวนามาร่วมทำงานโดยอาศัยเช่าเครื่องมือจากสหกรณ์ (Donald M. Seekins, 2006: 173) เงินทุนให้กู้ยืมจากธนาคารแห่งชาติของรัฐ ทั้งนี้ผลจากการจัดระบบการปฏิรูปทางเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมขนานใหญ่ดังกล่าวแล้ว ทำให้ช่วง 10 ปีแรก สภาพเศรษฐกิจกลับกระเตื้องขึ้นอย่างต่อเนื่อง ช่องว่างระหว่างคนจนและคนรวยลดน้อยลงอย่างมาก รวมถึงความอดอยากก็เริ่มลดน้อยลงเช่นกัน

นอกจากนี้ในแผนการพัฒนาเศรษฐกิจของคณะปฏิวัติยังมีการกำหนดให้การผลิตข้าวและการค้าข้าวทั้งหมดในประเทศมาเป็นการดำเนินงานของรัฐ รัฐบาลของนายพลเนวินได้มีการโอนกิจการอื่น ๆ มาเป็นของรัฐหลายอย่าง เช่น การยึดธนาคารต่างประเทศในเมียนมาร์ถึง 14 แห่งซึ่งถูกโอนมาเป็นของรัฐโดยสิ้นเชิง โดยเรียกใหม่ว่าธนาคารของประชาชน (bank of people) (Thant Myint-U, 2006: 293) นอกจากนี้ยังมีการโอนกิจการร้านค้าทุกชนิดเป็นของรัฐเกือบหมดตลอดจนร้านขายปลีกก็เป็นของรัฐทำให้รัฐบาลเป็นผู้จัดการทั้งสิ้น

อย่างไรก็ดี รัฐบาลเมียนมาร์ยังคงต้องการสินค้าประจำวันซึ่งต้องสั่งมาจากต่างประเทศเป็นจำนวนมากเช่นกัน การขนส่งสินค้าเข้าและออกจึงตกอยู่ในมือของรัฐบาลเมียนมาร์เช่นเดียวกัน เมื่อรัฐบาลเข้ามาควบคุมการส่งสินค้าด้วยตนเองจนหมดสิ้น จึงทำให้เกิดความล่าช้าต่าง ๆ เกิดขึ้นเนื่องมาจากระเบียบราชการ สินค้าที่จำเป็นในการครองชีพซึ่งต้องสั่งมาจากต่างประเทศ เช่น น้ำมันนั้นเมื่อต้องนำเข้ามายังในประเทศด้วยจำนวนจำกัดทำให้ประชาชนต้องแย่งกันซื้อเพราะมีน้อย ทำให้มีสินค้าในตลาดมืดเกิดขึ้น อย่างไรก็ดี สินค้าในตลาดมืดมีราคาที่สูงลิ่วทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนเป็นจำนวนมาก

5. พรรคแลนซินกับการสถาปนาอำนาจทางการเมือง

ด้านการปกครอง คณะปฏิวัติทหารเมียนมาร์ได้ประกาศจัดตั้งพรรคแลนซิน (Lanzin) หรือพรรคโครงการสังคมนิยมแห่งเมียนมาร์ (Burmese Socialist Program Party) ขึ้นวันที่ 4 กรกฎาคม ค.ศ. 1962 เพื่อใช้พรรคการเมืองดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการปกครองประเทศ และการสร้างความชอบธรรมของการปกครอง ตลอดจนหวังที่จะให้ขยายกว้างออกไปสู่มวลชนฐานล่างเหมือนพรรคคอมมิวนิสต์ของสหภาพโซเวียตและจีน นายพลเนวินต้องการสร้างพรรคโครงการสังคมนิยมแห่งเมียนมาร์เป็นพรรคการเมืองเดียวที่ถูกต้องตามกฎหมายของเมียนมาร์เช่นเดียวกับพรรคคอมมิวนิสต์ทั่วโลกและมีอำนาจทางการเมืองมาก ด้วยเหตุนี้พรรคแลนซินจึงเป็นองค์กรทางการเมืองที่ผูกขาดการบริหารและกำหนดนโยบายของประเทศ

พรรคแลนซินเป็นพรรคที่คณะทหารเมียนมาร์สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการปกครองประเทศและยังต้องการให้เป็นองค์กรการเมืองที่จะมีฐานทางการเมืองในภายหน้า ดังนั้นพรรคแลนซินจึงมีลักษณะคล้ายกับ พรรคคอมมิวนิสต์ของสหภาพ โซเวียตและจีนเป็นอย่างมาก ในทางกฎหมายพรรคแลนซินยังเป็นพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียวที่ถูกต้องตามกฎหมายของเมียนมาร์อีกด้วย ทั้งนี้นายทหารระดับสูงได้ดึงเอานักการเมืองเมียนมาร์ที่นิยมแนวทางสังคมนิยมจากภาคประชาชนเข้ามาสังกัดในพรรค พรรคแลนซินใช้รูปแบบของพรรคคอมมิวนิสต์เป็นตัวอย่างในการบริหารงานโดยการจัดรูปแบบพรรคที่เลือกคนเอาไว้แล้ว (cadre party) ดังจะเห็นได้จากธรรมนูญพรรคใน ค.ศ. 1962 ที่กำหนดเอาไว้ซึ่งก็เป็นลักษณะเดียวกับที่เลนินหัวหน้าพรรคบอลเชวิคกำหนดให้พรรคคอมมิวนิสต์สหภาพโซเวียตเป็นพรรคของคนที่มีสำนึกในชนชั้นกรรมาชีพเป็นผู้คัดเลือกสมาชิกพรรค

การเข้าเป็นสมาชิกพรรคแลนซินของเมียนมาร์จึงยากเป็นอย่างมากเพราะใช้นโยบายเดียวกัน ผู้สมัครจึงต้องได้รับการคัดเลือกอย่างถี่ถ้วนและปรากฏว่าในช่วงระยะเวลาแรกนับจาก ค.ศ. 1965 พรรคแลนซินมีสมาชิกเพียง 20 กว่าคนเท่านั้น ทว่าสมาชิกส่วนมากของพรรคแลนซินเป็นสมาชิกสำรองกว่าหนึ่งแสนคน แต่อย่างไรก็ดี อีก 6 ปีต่อมาใน ค.ศ. 1971 สมาชิกได้เพิ่มขึ้นอีกเพียง 4 คนเป็นจำนวน 24 คน และในจำนวน 13 คนเป็นสมาชิกของสภาปฏิวัติจึงแสดงให้เห็นว่าสภาปฏิวัติเมียนมาร์ยังคงควบคุมพรรคแลนซินอยู่อย่างเต็มที่ และนายพลเนวินเป็นหัวหน้าสภาปฏิวัติก็เป็นผู้มีอำนาจเหนือพรรคนี้ด้วย

พรรคแลนซินได้กำหนดแนวทางพรรคไว้ทำนองเดียวกันคือคณะกรรมการพรรคจะได้รับเลือกจากสมาชิกระดับล่างขึ้นไป แต่การบังคับบัญชาสายงานจะอยู่ที่คณะผู้บริหารระดับสูง เสียงส่วนน้อยจะต้องยอมรับการตัดสินใจของผู้บริหารระดับที่สูงกว่า สภาปฏิวัติพยายามที่จะสร้างให้พรรคแลนซินเป็นสถาบันการเมืองสถาบันเดียวในสังคมนิยมเมียนมาร์ที่เป็นที่ยอมรับของประชาชน โดยได้วางเป้าหมายและขั้นตอนการดำเนินงานที่แสดงถึงเจตนาดังกล่าวนี้ พรรคแลนซินพยายามสร้างความชอบธรรมแห่งอำนาจโดยผูกขาดการสร้างความชอบธรรมของระบอบการเมืองในสังคมนิยมเมียนมาร์โดยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญซึ่งประกาศใช้เมื่อ ค.ศ. 1974 ว่าเมียนมาร์จะเป็นรัฐที่มีระบบพรรคเดียวและพรรคแลนซินเป็นพรรคการเมืองที่นำรัฐ ดังนั้นจะ

เห็นได้ว่าสภาปฏิวัติเมียนมาร์ตั้งใจบัญญัติบทบาทให้พรรคแลนชินเป็นพรรคการเมืองเดียวที่เป็นที่ยอมรับของชนทุกชั้น เช่นเดียวกับพรรคคอมมิวนิสต์ นอกจากนี้ในรัฐธรรมนูญฉบับ ค.ศ. 1974 ยังระบุอีกว่าพรรคแลนชินเป็นพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียวที่มีสิทธิที่จะเสนอรายชื่อผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรในสภาประชาชนทุกระดับ

ทั้งนี้การที่รัฐธรรมนูญเมียนมาร์บัญญัติให้พรรคแลนชินเพียงพรรคเดียวเป็นผู้เสนอรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งก็เท่ากับให้สิทธิแก่พรรคนี้เป็นผู้ผูกขาดการเลือกสรรผู้นำทางการเมืองในประเทศเมียนมาร์นั่นเอง และยังเป็นการปิดทางไม่ให้ผู้ที่พรรคแลนชินไม่ปรารถนามีโอกาสสมัครเข้ารับเลือกตั้งอีกด้วย นอกจากนี้ในด้านการรวบรวมผลประโยชน์ของสังคมนั้นทางสภาปฏิวัติก็ได้ให้พรรคแลนชินขยายฐานของพรรคออกไปให้กว้างมากขึ้นโดยเปลี่ยนลักษณะของพรรคจากพรรคในมาเป็นประชาชนทั่วไป ทั้งนี้เพื่อจะได้คัดสรรคนในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ กันของสังคมเข้ามาในพรรค แนวคิดดังกล่าวนี้ทำให้พรรคมีสมาชิกสำรองที่เป็นชนชั้นกรรมกรและชาวนาเพิ่มจำนวนขึ้นรองมาจากกลุ่มชนชั้นทหาร การดึงมวลชนนั้นทางพรรคก็ได้ดำเนินการให้มีหน่วยงานย่อยของพรรคลงไปถึงหน่วยล่างของสังคมเหมือนอย่างกับทางพรรคคอมมิวนิสต์ได้มีหน่วยงานแทรกซึมไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ทั่วประเทศ พรรคแลนชินของเมียนมาร์ก็มีหน่วยงานไปตามเมืองเล็กๆ ซึ่งมีอยู่ถึง 267 เมืองทุกเมืองจะมีองค์กรของพรรคตั้งอยู่ รวมถึงกองทหารซึ่งเป็นฐานทางการเมืองที่สำคัญของพรรคด้วย

ครั้งถึง ค.ศ. 1971 สภาปฏิวัติได้ตั้งคณะกรรมการกลางของพรรคแลนชินขึ้นมา คณะกรรมการดังกล่าวนี้มีสมาชิกอยู่ 150 คน ในจำนวนนี้ 127 คนเคยเป็นนายทหารกับนายทหาร คณะกรรมการกลางพรรคถือได้ว่าเป็นองค์กรบริหารสูงสุด เทียบเท่ากับคณะกรรมการการเมืองของพรรคคอมมิวนิสต์ซึ่งมีจำนวนสมาชิกเพียง 11 คนซึ่งถ้าดูถึงอาชีพของสมาชิกคณะกรรมการบริหารก็จะพบว่า มีพลเรือนอยู่เพียงคนเดียว นอกนั้นเป็นนายทหารระดับสูงแทบทั้งสิ้น นอกจากนี้การขยายตัวของพรรคแลนชินได้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและสามารถครอบคลุมได้ทั่วประเทศ พรรคได้ขยายจำนวนสมาชิกสำรองออกไปอย่างต่อเนื่องและรับคนเพิ่มขึ้นเพื่อให้เป็นพรรคมวลชน ฉะนั้นในช่วงของการเปลี่ยนรูปแบบจากสภาปฏิวัติทหารมาเป็นพรรคแลนชินนั้นคณะทหารจึงได้ควบคุมอำนาจอย่างใกล้ชิด

พรรคแลนชินจึงอยู่ใต้การปกครองของทหารเมียนมาร์อย่างเบ็ดเสร็จภายใต้การนำของนายพลเนวิน นอกจากนี้นายพล เนวินยังให้ทหารผู้คุมกำลังที่เกษียณอายุราชการไปแล้วเข้ามาเป็นผู้บริหารประเทศโดยผ่านองค์กรของพรรค และได้มีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1974 เพื่อกำหนดโครงสร้างการปกครองซึ่งเรียกว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับนายพลเนวิน ต่อมาใน ค.ศ. 1977 นายพลเนวินกับคณะนายทหารผู้ใหญ่ที่ต้องเกษียณอายุจากราชการทหารก็เปลี่ยนวิธีการปกครองจากนายทหารผู้บัญชาการกองทัพมาเป็นพลเรือน ต่อมานายพลเนวินได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็นอูเนวินและดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีของเมียนมาร์ทำให้ยังรักษาตำแหน่งประมุขผู้บริหารประเทศเอาไว้จวบจนถึง ค.ศ. 1980 ประธานาธิบดีอูเนวินลาออกจากตำแหน่งประมุขประเทศและดำรงตำแหน่งประมุขของประเทศแต่ยังดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคแลนชินเพียงตำแหน่งเดียวโดยให้อูซันยู (U San Yu) เป็นประธานาธิบดีเมียนมาร์แทนตน

การปกครองสมัยนายพลเนวินพยายามสานปณิธานทางการเมืองของนายอูโนอดีตเชษฐบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ของเมียนมาร์ด้วยการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันทางเชื้อชาติ แต่ทว่ารัฐบาลของเขาก็ประสบปัญหาอยู่มากโดยเฉพาะชนกลุ่มน้อยที่ไม่ยอมรับอำนาจที่เหนือของเมียนมาร์ในการปกครองพวกตน เช่น กะเหรี่ยง ไทยใหญ่ที่ต่างมองว่ากลุ่มชาติพันธุ์พวกตนนั้นก็มิใช่คนไทยเป็นของตนเอง ทั้งนี้ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ต่างมองว่านับตั้งแต่เมียนมาร์ได้รับเอกราชจนถึงรัฐบาลปฏิวัติเมียนมาร์สมัยปัจจุบันกลับใช้นโยบายกีดกันเชื้อชาติมากขึ้น เช่น การกีดกันและการขับไล่ชาวอินเดียและชาวจีนออกนอกประเทศ และยิ่งใน ค.ศ. 1982 รัฐบาลทหารเมียนมาร์ประกาศห้ามชนกลุ่มน้อยทุกกลุ่มมีบทบาททางการเมืองและห้ามเข้ารับราชการ มาตรการดังกล่าวเหล่านี้ยังเป็นการตอกย้ำความแตกแยกทางกลุ่มชาติพันธุ์ที่ยากจะสมานกันได้

ดังนั้นชนกลุ่มน้อยหลากหลายกลุ่มในเมียนมาร์จึงเริ่มสร้างปัญหาให้ทางการเมืองมากขึ้น เช่น การจัดตั้งขบวนการต่อสู้เพื่อแยกตนเป็นรัฐอิสระและการรักษาวัฒนธรรมของกลุ่มตน สิ่งเหล่านี้รัฐบาลเมียนมาร์นับตั้งแต่สมัยอองซานเคยให้คำมั่นสัญญาว่าจะให้สิทธิเสรีภาพแก่ชนกลุ่มน้อย นับตั้งแต่สมัยการร่วมมือกันต่อสู้เพื่อเรียกร้องเอกราชจากอังกฤษ แต่ท้ายที่สุดรัฐบาลเมียนมาร์หลังการอสัญกรรมของอองซานกลับมีนโยบายว่าชนกลุ่มน้อยทุกกลุ่มต้องยอมวางอาวุธและอยู่ใต้อำนาจของเมียนมาร์ ซึ่งเป็นเจ้าของประเทศอย่างแท้จริง เมื่อชนกลุ่มต่าง ๆ ไม่นิยมยอมทำให้ทางรัฐบาลใช้นโยบายปราบปรามมาโดยตลอด อีกทั้งในบางครั้งก็กลายเป็นข้อพิพาททางพรมแดน เช่น การทะเลาะวิวาทของพวกกะเหรี่ยง หรือชาวไทยใหญ่ที่หนีล้นเข้าไปยังรัฐอัสสัมของอินเดียและจีนเป็นต้น นอกจากนี้ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ยังลักลอบค้ายาเสพติดเนื่องจากสร้างกำไรได้มหาศาลเพื่อนำเงินไปซื้ออาวุธต่อสู้กับทางการเมียนมาร์ ทำให้กลายเป็นปัญหาที่เรื้อรังกันมาระหว่างเพื่อนบ้านข้างเคียง

นอกจากนี้ยังเกิดการต่อสู้ระหว่างชนกลุ่มน้อยเนื่องจากต่างฝ่ายก็ต้องการแย่งชิงความเป็นใหญ่ และผลประโยชน์ทางการเมือง การปะทะกันเอง เพื่อขยายอาณาเขตปกครองของตนออกไป เช่น การสู้รบระหว่างชาวกะเหรี่ยงกับชาวมอญบริเวณ

พรมแดนไทย เป็นต้น นอกจากนี้ชนกลุ่มน้อยบางกลุ่มพยายามขอความช่วยเหลือจากนานาชาติ เช่น ผู้นำกองกำลังคะฉิ่นอิสระเดินทางไปยังประเทศอังกฤษเพื่อขอร้องให้อังกฤษเข้าแทรกแซงกิจการภายในของเมียนมาร์และเจรจาเรื่องชนกลุ่มน้อย จากนั้นยังได้ขอให้ประเทศกลุ่มสมาคมอาเซียนเปิดเจรจากับชนกลุ่มน้อย แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ เหตุการณ์ที่สำคัญเกิดขึ้นเมื่อชนกลุ่มน้อยเมียนมาร์ได้เข้าแทรกแซงการเมืองเมียนมาร์ ใน ค.ศ. 1988 ในสมัยการจลาจลครั้งใหญ่โดยเข้าช่วยนักศึกษาต่อสู้กับรัฐบาลเผด็จการทหาร นักศึกษาชาวเมียนมาร์ที่ต่อต้านรัฐบาลเมียนมาร์ได้ขอความช่วยเหลือทางด้านกำลังพลและอาวุธ ต่อมาเมื่อนักศึกษาพ่ายแพ้จากการถูกปราบปรามอย่างหนักจึงต้องลี้ภัยอยู่กับชนกลุ่มน้อย ทำให้เป็นที่หนักใจแก่รัฐบาลเมียนมาร์เพราะทำให้ภาพลักษณ์ของชนกลุ่มน้อยในสายตานานาชาติมองว่าพวกเขาให้การช่วยเหลือนักศึกษาในการต่อสู้เพื่อเรียกร้องอุดมการณ์ประชาธิปไตย

6. การประท้วงครั้งใหญ่ของกุ่มนักศึกษา

ความผันแปรทางการเมืองครั้งสำคัญหลังจากนายพลเนวินปกครองประเทศเมียนมาร์มาได้เกือบสองทศวรรษเมื่อเกิดจลาจลต่อต้านรัฐบาลนายพลเนวินครั้งใหญ่ในกรุงย่างกุ้งเมื่อขึ้น เมื่อ ค.ศ. 1988 เหตุการณ์ดังกล่าวทวีความรุนแรงมากขึ้นซึ่งแสดงให้เห็นถึงความล้มเหลวในสองด้านสำคัญคือ ระบบการปกครองและระบอบเศรษฐกิจ โดยเฉพาะระบอบเศรษฐกิจที่เมียนมาร์ไม่ยอมให้ต่างชาติเข้ามาลงทุน ทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศไม่ก้าวหน้า รัฐบาลเมียนมาร์ต้องกู้เงินเพื่อซื้อวัตถุดิบ เครื่องอุปโภคบริโภค รวมทั้งน้ำมันเข้าประเทศความล้มเหลวหลาย ๆ อย่าง ทำให้ประเทศก้าวถอยหลังสู่ภาวะการณ์ล่มสลายครั้งใหญ่ ในที่สุดชาวเมียนมาร์ทั่วประเทศได้รวมตัวกันก่อจลาจลขึ้น (Michael. Aung-Thwin, 2012: 244 – 246) ใน ค.ศ. 1988 ทั้งนี้สาเหตุของการจลาจลสามารถแบ่งออกเป็นสองเรื่องหลักดังนี้ โดยมีสาเหตุมาจากปัจจัยหลักสองเรื่องคือ ประการแรกด้านการเมืองและประการที่สองด้านเศรษฐกิจ ดังนี้

สาเหตุทางด้านการเมืองเกิดขึ้นเนื่องจากนักศึกษาจำนวนมากในเมียนมาร์ไม่พอใจระบอบการปกครองของรัฐบาลมานานแล้ว นักศึกษาจำนวนมากยังคงมีความศรัทธาต่อระบอบประชาธิปไตยนับตั้งแต่สมัยนายอองซานและนายอูซึ่งเป็นคนเคลื่อนไหวคนสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงพลังของนักศึกษาในการเรียกร้องเอกราชจากอังกฤษ จึงเกิดการต่อต้านเดินขบวนครั้งใหญ่ของนักศึกษาและประชาชนทั่วประเทศ (Thant Myint-U, 2006: 342) ทางรัฐบาลได้ใช้วิธีปราบปรามอย่างรุนแรงทำให้เกิดการจลาจลครั้งใหญ่ ต่อมานักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีแห่งย่างกุ้งทะเลาะกับชาวบ้านที่ร้านน้ำชาแห่งหนึ่งมีผู้ถูกทำร้าย แต่ต่อมานักศึกษาก็รวมตัวเดินขบวนประท้วงอีกครั้ง ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ความรุนแรงเข้าปราบปรามความไม่สงบจนทำให้ชาวบ้านและนักศึกษาเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก กลุ่มนักศึกษาเหล่านี้กล่าวโทษว่าเป็นการกระทำของฝ่ายเจ้าหน้าที่รักษาความมั่นคงที่ไปดูและจับเหตุการณ์ ทำให้เหตุการณ์บานปลายออกไปอีกและนักศึกษาเริ่มเดินขบวนประท้วงจากมหาวิทยาลัยย่างกุ้ง โดยมีประชาชนทั่วไปขบวนประท้วงด้วยเพราะไม่พอใจรัฐบาลเผด็จการ และเรียกร้องให้เปลี่ยนแปลงนโยบายทางการเมืองเนื่องจากรัฐบาลเต็มไปด้วยการทุจริตเชิงนโยบายอย่างยิ่ง

สาเหตุทางด้านเศรษฐกิจเกิดขึ้นนับตั้งแต่รัฐบาลทหารเมียนมาร์เก็บภาษีจากชาวนาและพ่อค้าคนกลางเพิ่มขึ้นในอัตราก้าวหน้า รัฐบาลยังบังคับให้ชาวนาจ่ายภาษีข้าวเพื่อรวบรวมคลังข้าวสารให้เพียงพอแก่การดูแลกองทัพเนื่องจากในสมัยการปกครองของเนวินเต็มไปด้วยการทำสงครามกลางเมืองกับชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ อย่างไม่หยุดยั้ง ทำให้เกิดความไม่พอใจจึงเกิดขึ้นกับชนชั้นชาวนา นอกจากนี้ในเวลาต่อมารัฐบาลเมียนมาร์ยกเลิกการใช้ธนบัตรเงินตราชนิดราคา 25 จ๊าด 35 จ๊าด และ 75 จ๊าด ตามลำดับ อีกทั้งประชาชนยังไม่สามารถนำธนบัตรดังกล่าวไปแลกเงินใหม่ได้ และการยกเลิกมูลค่าเงินตราดังกล่าวทำให้เงินเมียนมาร์ที่หมุนเวียนในตลาดหายสาบสูญไปทันที 80% เนื่องจากเงินมูลค่าดังกล่าวส่วนใหญ่จะอยู่ในมือของพวกชนชั้นกลางและชนชั้นกลางเป็นหลัก การยกเลิกมูลค่าเงินทำให้ผู้ค้าขายพากันล้มละลายกันเป็นจำนวนมาก

การเคลื่อนไหวทางการเมืองสำคัญของประเทศเมียนมาร์อาศัยเหล่านักศึกษาซึ่งเป็นปัญญาชนสำคัญที่ยังคงหลงเหลืออยู่และเป็นผู้ที่เรียกร้องความชอบธรรมตามครรลองของวิถีประชาธิปไตย อย่างไรก็ตามก่อนหน้านี้ที่นักศึกษาจะเข้ามามีส่วนร่วมในการเดินขบวนใน ค.ศ. 1988 นั้น ก่อนหน้านั้นชนชั้นนักศึกษาเหล่านี้ก็เป็นเพียงชนชั้นสำคัญในการเคลื่อนไหวทางการเมืองมาก่อนหน้านี้แล้วเช่นกัน การเดินขบวนของนักศึกษาเมียนมาร์มีมาแล้วหลายครั้ง ดังนี้

ครั้งแรกเกิดขึ้นใน ค.ศ. 1962 เมื่อนักศึกษามหาวิทยาลัยย่างกุ้งจำนวน 2,000 คนได้ประท้วงนายพลเนวินที่ทำการรัฐประหารยึดอำนาจจากนายกรัฐมนตรีนุ ฌ ขณะนั้น แต่นายพลเนวินทำการปราบปรามจนทำให้นักศึกษาถูกยิงเสียชีวิตไปเกือบ 1,000 คน

ครั้งที่สองเกิดขึ้นใน ค.ศ. 1974 เมื่อนายอุ้นซึ่งเป็นเลขาธิการแห่งสหประชาชาติถึงแก่อนิจกรรม และเกิดการแย่งศพขึ้น ทำให้รัฐบาลทหารเมียนมาร์ลงมือปราบปรามความรุนแรง

ครั้งที่สามเกิดขึ้นใน ค.ศ. 1988 เมื่อทางรัฐบาลยกเลิกเงินจำกัดจนทำให้เกิดการประท้วงขึ้นในเดือนมีนาคมปีเดียวกัน ทั้งนี้ต่อมาเหตุการณ์ได้บานปลายจนถึงเดือนสิงหาคมในปีเดียวกันซึ่งมีประชาชน พระภิกษุ สามเณรเข้าเป็นแนวร่วมขบวนต่อต้านดังกล่าวเป็นจำนวนมาก

ผลของการจลาจลต่อต้านครั้งดังกล่าวนี้ส่งผลให้นายพลเนวินต้องลาออกจากตำแหน่งประธานพรรคโครงการสังคมนิยมเมียนมาร์พร้อมกับสมาชิกชั้นนำของพรรคอีกหลายคน ต่อมานายพลเส่ง ละวินจึงขึ้นมาเป็นประธานพรรคแทนและดำรงตำแหน่งเป็นประธานาธิบดีของประเทศเมียนมาร์ อย่างไรก็ตาม การจลาจลยังไม่มิต่ำที่หยุดยั้งความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เพราะนักศึกษาไม่ต้องการให้นายพลเส่ง ละวินซึ่งเคยปราบปรามพวกตนมาก่อนในสมัยการรัฐประหารเมื่อ ค.ศ. 1962 ทำให้นายพลเส่ง ละวินต้องลาออกจากตำแหน่งประธานพรรคและต่อมาประธานาธิบดีหม่อง หม่องเข้ารับตำแหน่งแทนนายพลเส่ง ละวินท่ามกลางข่าวลือว่าประธานาธิบดีหม่องเป็นหุ่นเชิดของนายพลเนวิน (Michael W. Charney, 2009: 266) เหตุการณ์ดังกล่าวที่เกิดขึ้นนี้นักศึกษาเมียนมาร์มองว่าเป็นการสืบทอดอำนาจเผด็จการและเป็นการเปลี่ยนอำนาจแบบเหล่าเก่าในชาติใหม่ ในช่วงนี้บทบาทของผู้นำฝ่ายค้านคือนางองซาน ซูจี (Aung San Suu Gyi) ซึ่งเป็นธิดาของนายองซานรัฐบุรุษเมียนมาร์เริ่มฉายแสงทางการเมืองมากขึ้น

ความล้มเหลวของการบริหารประเทศของรัฐบาลทหารทำให้ฝูงชนนักศึกษาออกมต่อต้านเป็นจำนวนมาก การประท้วงของนักศึกษาได้รับการสนับสนุนจากประชาชนทั้ง ๆ ที่ก่อนหน้านี้ประชาชนไม่เห็นด้วยกับการประท้วงของนักศึกษา การรวมตัวประท้วงของนักศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันประชาชนเป็นจำนวนมากก็ออกมาเคลื่อนไหวตามท้องถนนอันเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ซึ่งภาวะของเศรษฐกิจตกต่ำครั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่รัฐบาลยกเลิกธนบัตรซึ่งประชาชนรากหญ้าถือครองธนบัตรดังกล่าวเป็นจำนวนมากทั้งใน ค.ศ. 1964 และครั้งที่สองใน ค.ศ. 1985 อีกทั้งต่อมาในวันที่ 5 กันยายน ค.ศ. 1987 รัฐบาลยังได้ยกเลิกสกุลเงินจำกัดมูลค่า 25 จ๊าด 35 จ๊าด 75 จ๊าด ตามลำดับการยกเลิกมูลค่าธนบัตรดังกล่าวได้สร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก การยกเลิกธนบัตรดังกล่าวทำให้ประชาชนใช้เป็นข้ออ้างในการเดินขบวนประท้วงด้วย (Michael Aung-Thwin, 2012: 254 – 255)

นักศึกษายังได้เรียกร้องให้มีการทบทวนการยกเลิกธนบัตรดังกล่าวแล้วยังเรียกร้องให้เปลี่ยนการบริหารประเทศมาเป็นรัฐบาลพลเรือนรวมทั้งเรียกร้องให้มีการจัดตั้งแบบประชาธิปไตยขึ้นด้วย ดังนั้นในวันที่ 8 สิงหาคม ค.ศ. 1988 ชาวเมียนมาร์ทั่วประเทศได้ถือฤกษ์ในวันดังกล่าวเดินตามท้องถนนเพื่อประท้วงรัฐบาล นักศึกษาได้เรียกร้องให้มีการปล่อยนักนักศึกษาที่ออกมาเคลื่อนไหวทางการเมืองก่อนหน้านี้ที่ถูกทางการจับกุมตัวไป รวมถึงประชาชนที่ได้รับโทษทางการเมือง นอกจากนี้ยังมีการเรียกร้องให้ทางการคืนสิทธิ เสรีภาพให้แก่ประชาชนตามเดิม การเดินขบวนประท้วงครั้งนี้ได้ลุกลามไปตามเมืองสำคัญ ๆ ทั้งกรุงย่างกุ้ง เมืองมัณฑเลย์ เมืองพะโค และตองอู เป็นต้น ในที่สุดรัฐบาลจึงใช้กำลังกองทัพปราบปรามความวุ่นวายที่เกิดขึ้นทำให้นักศึกษาบาดเจ็บล้มตายเป็นจำนวนมาก

แต่ถึงอย่างไรก็ดี รัฐบาลเมียนมาร์ซึ่งถูกนานาชาติกดดันอย่างหนักในเรื่องสิทธิมนุษยชนจำต้องผ่อนคลายความตึงเครียดทางการเมืองด้วยการจัดให้มีการเลือกตั้งเพื่อจัดตั้งรัฐบาลพลเรือนขึ้นในวันที่ 13 สิงหาคม ค.ศ. 1988 เพื่อลดความตึงเครียดต่อนานาชาติที่มีต่อเมียนมาร์ การเลือกตั้งรัฐบาลพลเรือนครั้งนี้ปรากฏว่าเมียนมาร์ได้ประธานาธิบดีคนใหม่ที่มีนามว่า นายหม่อง หม่อง แต่อย่างไรก็ดีเพียงการบริหารประเทศไม่ถึงเดือนของนายหม่อง หม่องเหตุการณ์ จุดเปลี่ยนสำคัญทางการเมืองเมียนมาร์เกิดขึ้นอีกครั้งในวันที่ 18 กันยายน ค.ศ. 1988 เมื่อนายพลชอหม่องทำการรัฐประหารรัฐบาลประธานาธิบดี ดร. หม่อง หม่อง เขาประกาศยึดอำนาจและฟื้นฟูกฎระเบียบการบริหารประเทศตามแนวทางเดิมของรัฐบาลทหารอีกครั้ง (Thant Myint-U, 2006: 36)

7. บทสรุป

ใน ค.ศ. 1988 แม้ว่านายพลเนวินจะประกาศสละตำแหน่งทางการเมือง แต่เขาก็ยังคงมีอิทธิพลการเมืองในเบื้องหลัง อีกทั้งยังควบคุมอำนาจเฉพาะด้านการทหารเป็นหลัก รัฐบาลทหารเมียนมาร์ภายใต้การนำของนายพลชอหม่องได้จัดตั้งรัฐบาลสล็อก (SLORC) ขึ้น (State Law and Orders Restoration Council) ซึ่งมีสถานะเป็นรัฐบาลเผด็จการทหารทั้งนี้รัฐบาลดังกล่าวประกอบด้วยนายทหารระดับชั้นนายพลทั้งสิ้น แต่ทั้งนี้ในปีเดียวกันนี้นางองซาน ซูจีบุตรสาวของนายพลองซานซึ่งทำงานอยู่ที่องค์การสหประชาชาติได้เดินทางกลับเมียนมาร์พร้อมกับสามีชาวอังกฤษคือนายไมเคิล อาจิสเพื่อดูแลแม่ที่ป่วยหนัก

และได้จัดตั้งพรรคสันนิบาติประชาธิปไตยแห่งเมียนมาร์ขึ้น สัญญานิติศทางการเมืองเมียนมาร์เป็นไปในทางที่ดีขึ้นเมื่อรัฐบาลเมียนมาร์ยินยอมให้มีการจัดการเลือกตั้งในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1990 เพื่อพัฒนาประเทศในวิถีประชาธิปไตยท่ามกลางการจับตาของนานาชาติโดยเฉพาะประเทศในระบอบประชาธิปไตย ทำให้ ณ เวลานั้นอองซานซูจีซึ่งเป็นความหวังเดียวของชาวเมียนมาร์ทั้งปวงที่ต้องแบกภาระของวิถีประชาธิปไตยจะต้องจุดคอมประทีปเพื่อสร้างแสงสว่างให้กับประเทศตามที่ตนเองได้ตั้งความหวังไว้

8. เอกสารอ้างอิง

- Aung-Thwin, Michael(2012). **A History of Myanmar since Ancient Times**. Chicago: Chicago University Press.
- Callahan, Mary (2003). **Making Enemies: War and State Building in Burma**. Ithaca: Cornell University Press.
- Charney, Michael W. (2009). **A History of Modern Burma**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hall, D.G.E. (1960). **Burma** (3rd ed.). Hutchinson University Library.
- Htin Aung, Maung (1967). **A History of Burma**. London: Cambridge University Press.
- Kyaw Thet (1962). **History of Burma**. Yangon: Yangon University Press.
- Myint-U, Thant (2001). **The Making of Modern Burma**. Cambridge University Press.
- Myint-U, Thant (2006). **The River of Lost Footsteps—Histories of Burma**. Farrar, Straus and Giroux.
- Seekins, Donald M.. (2006). **Historical Dictionary of Burma**. Washington DC. : Rowman & Littlefield.
- Smith, Martin John (1991). **Burma: insurgency and the politics of ethnicity** (Illustrated ed.). Zed Books.
- Steinberg, David I. (2009). **Burma/Myanmar: what everyone needs to know**. Oxford University Press.